

Svjetski dan filozofije 2015 i deset godina splitskog Odsjeka za filozofiju

Kao što je Sveučilište nezamislivo bez Filozofskog fakulteta, tako je - zbog značaja kritičkog mišljenja i vrijednosti naobrazbe po sebi - Filozofski fakultet nezamisliv bez studija filozofije

Ljudevit Hanžek, Gabriela Bašić i Emil Kušan

Sretnu koincidenciju desete obljetnice splitskog Odsjeka za filozofiju i Svjetskoga dana filozofije, 19. studenoga na Peristilu su primjereno obilježili filozofski Odsjek i Splitski filozofski krug javnom tribinom Filozofij@. Svjetski dan filozofije odlukom UNESCO-a obilježava se od 2002. i radi otvaranja prostora suvremenom mišljenju i misliocima i radi očuvanja bogatstva filozofskih tradicija.

Na slavljeničkoj tribini Odsjeka za filozofiju prvi se pročelnik prof. Pavo Barišić podsjetio svoja predavanja *Filozofija - kraljica znanosti*, kojim je 14. 10. 2005. Odsjek za filozofiju započeo radom. Pohvalio je brojne aktivnosti, inicijative, projekte i savjetovanja studenata filozofije, posebno istaknuvši studentski časopis *Humanist* te prve prosvjedne skupove protiv ograničenja autonomije sveučilišta. Kao bitnu odliku studija filozofije naveo je slobodu i kritičnost mišljenja, prepoznavanje

Pavo Barišić

znakova vremena i dizanje glasa protiv društvenih nepravdi.

Nove mogućnosti filozofiranja

Zadovoljstvo dosadašnjim radom Odsjeka za filozofiju, postignućima njegovih djelatnika te bivših i

sadašnjih studenata iskazao je aktualni pročelnik Odsjeka prof. Mislav Kukoč ističući već tradicionalni simpozij *Mediterranski korijeni filozofije*, djelovanje Splitskoga filozofskog kruga te dva regionalna studentska simpozija.

Čestitajući desetu obljetnicu Odsjeka, prof. Berislav Žarnić, dugogodišnji nastavnik filozofije i logike na Visokoj učiteljskoj školi, istakao je specifičan status filozofije u sustavu znanosti upozorivši na potrebu njezine prisutnosti ne samo na Filozofskome, već i na ostalim fakultetima Sveučilišta.

Prigodna je proslava zaključena raspravom o *online* filozofskim izvorima, novim mogućnostima filozofiranja potaknutima digitalnim medijima te filozofiji na društvenim mrežama i forumima, u kojoj su prednjačili negdašnji studenti Odsjeka za filozofiju a današnji asistenti splitskog Filozofskoga fakulteta dr. sc. Ljudevit Hanžek, Emil Kušan i Gabriela Bašić.

PAVO BARIŠIĆ, GABRIELA BAŠIĆ

Čemu filozofija - u povodu 10 godina studija filozofije u Splitu

Pitanje o smislu filozofije okosnica je filozofskog promišljanja i funkcionira kao uporište legitimiranja filozofije kao znanosti s jedne, i kao eksplicacija uvjeta intimne težnje *k filozofiji* s druge strane. Odrediti čemu filozofija, znači govoriti o njenom mjestu i izvoru. Nakon što smo stanovito vrijeme vjerovali Fichteovoj slavnoj rečenici da *svatko bira onakvu filozofiju kakav je čovjek*, došli smo do pitanja uvjeta formiranja filozofijskog stava. U svom odgovoru Fichteu, objavljenom u članku pod naslovom *O sadašnjem stanju filozofije*, tako Bloch piše: *Kakvu filozofiju imamo, to ne ovisi samo o tome kakav je tko čovjek. Ovisi znatnije o tome u kakvim vremenima živi a prije svega: na koji mu način pripada. Je li u svojim mislima povezan sa svijetom koji tone i prolaznim svoga vremena ili s onim koje nadolazi - mada i teškim porodom.*

Dakle, filozof ne stoji izvan povijesti čije principe naknadno teorijski eksplicira nego postaje djelatan povijesni subjekt koji stoji između dijagnoze aktualnog i potencijala razvoja novog svijeta. On je rezultat historijskih mogućnosti i društvenih odnosa i kao takav odgovara na probleme i mogućnosti svoga vremena. Filozof je marker i kritičar društva. A kao takav se često nalazi pod udarom pragmatizma i

diskreditacije s obzirom na kategorije profitabilnosti, efikasnosti i isplativosti. Istodobno, filozofija je denuncirana kao monumentalno, neproduktivno brbljanje dok se Filozofski fakulteti, ti konglomerati humanističkih i društvenih znanosti, nalaze pod udarom interesa tržišta nesklogog da kupuje ideje. O tretmanu dovoljno govori pokušaj uvođenja kriterija izdavaštva po uzoru na istraživački centar u Nizozemskoj koji se bavi - hranom i okolišem. Pozicija humanističkih i društvenih znanosti, koje bi trebale biti korektiv, mjesto istraživanja i mjesto kritičke refleksije cjeline društvene stvarnosti, izrazito je nepovoljna. U govorima povodom proslave 10. godišnjice Filozofskog fakulteta i 10. obljetnice Odsjeka za filozofiju napose, to je više puta problematizirano. Ali čak i u ovoj situaciji permanentnog (čak i sistemskog) obezvrjeđivanja i sustavnih udara na znanosti neprilagodljive principu profitabilnosti, filozofija ima ključno mjesto kritičkog promatrača jer je, poput Sartreovog intelektualca, upravo proizvodom rastrgnutog društva o čijoj rastrgnutosti svjedoči. Zbog toga se, *nijedno društvo ne može požaliti na svoje intelektualce, a da ne optuži samo sebe, jer u njemu nema nikakvih drugih intelektualaca osim onih koje je samo stvorilo.*

Anita Lunić